

UZASADNIENIE

Decyzją z 13.08.2018 r., na podstawie art. 83 ust.1 oraz art. 32 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że S. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, wynosi łącznie na dzień wydania decyzji, tj. na dzień 13.08.2018 r. 4002,54 zł, w tym:

1) z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od grudnia 2017 r. do lipca 2018 r. w kwocie 1465,68 zł, odsetek za zwłokę 15 zł,

2) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od grudnia 2017 r. do lipca 2018 r. w kwocie 2536,86 zł, odsetek za zwłokę 54zł.

/ decyzja k. 14 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą S. B. , będąc reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyła od niej odwołanie, wnosząc o zmianę skarżonej decyzji i o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania według norm przepisanych, zarzucając, że kwestionuje rozliczanie przez organ rentowy przedawnionych należności składkowych, kosztów egzekucji i odsetek za okres sierpień 2005 r. – listopad 2005 r. Podniosła, że w zaskarżonej decyzji nie wskazano na jakie zaległości rozliczone zostały wpłaty składek za miesiące grudzień 2017 r. – lipiec 2018 r. Dodała, że z rozliczenia wpłat przekazanych na (...) wg stanu na 24.04.2018 r. wynika, że były to zaległości za okres od sierpnia 2005 r. do listopada 2005 r. wywodząc, że były to wierzytelności przedawnione, wskazując, że termin przedawnienia wynosi maksymalnie 10 lat, a zatem wszelkie zaległości składkowe wnioskodawczyni przedawniły się najpóźniej w listopadzie 2015 r. Argumentowała, że zgodnie z art. 502 k.c. wierzytelność przedawniona może być potrącona jeżeli w chwili gdy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło a w okresie powstania wymagalności składek za okres od sierpnia 2005 r. do listopada 2005 r. już były przedawnione i nie można było ich potrącić ze składkami bieżącymi. Podniosła, że zgodnie z art. 499 k.c. potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie i ma ono moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe, akcentując, że oświadczenie takie nigdy nie zostało złożone przez ZUS wnioskodawczyni. Konkludując stwierdziła, że organ rentowy bez podstawy prawnej dokonał rozliczenia na zaległości składkowe wpłat składek za okres grudzień 2017 r. czerwiec 2018 r. wywodząc, że w związku z powyższym wnioskodawczyni za w/w okres nie posiada zadłużenia z tytułu składek, gdyż posiada dowody wpłat należnych składek w terminie i we właściwej wysokości.

/odwołanie k. 3/

Wyrokiem z dnia 29 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi , VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie S. B. oraz nie obciążył wnioskodawczyni obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

/wyrok k.43/

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi , po rozpoznaniu apelacji S. B. oraz zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. , uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i zażaleniowego. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał ,że ponownie rozpoznając sprawę , Sąd I instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe w zakresie kwestii zawieszenia postępowania egzekucyjnego , która jest istotną pod kątem ewentualnego przedawnienia składek.

/wyrok wraz z uzasadnieniem k.93 - 99/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni - S. B. prowadzi na podstawie wpisu do (...) pozarolniczą działalność gospodarczą, której nie zawieszała, ani nie zgłaszała zaprzestania jej prowadzenia. Na koncie odwołującej jako płatnika składek generowane są systemowo deklaracje rozliczeniowe. Wnioskodawczyni w pierwszych latach prowadzonej działalności nie opłacała składek w ogóle lub w nieprawidłowych wysokościach i terminach. W stosunku do wnioskodawczyni prowadzonych było kilka egzekucji w oparciu o kilkanaście tytułów wykonawczych.

/ niesporne, a nadto akta egzekucyjne załączone do akt ZUS/

W dn. 16.12.2013 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z 9.11.2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

/niesporne/

W dn. 25.03.2014 r. ZUS wydał decyzję określającą:

1. że wg stanu na dzień 16.12.2013 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne za okres 8.2000 r., 12.2000 r. -4.2002 r., 4-5.2003 r., 7.2003 r. – 12.2006 r. w łącznej kwocie 62436,17 zł, w tym z tytułu: składek 27.973,99 zł, odsetek 34426,98 zł, koszty upomnienia 35,20 zł,

b/ ubezpieczenie zdrowotne za okres 5.2001 r. – 4.2002 r., 4-5.2003 r., 7.2003 r. – 12.2006 r., w łącznej kwocie 17065,50 zł , w tym z tytułu składek 7931,52 zł, odsetek 9098,78 zł, koszty upomnienia 35,20 zł,

c/ na Fundusz Pracy za okres 2.2001 r.- 4.2002 r., 4-5.2003 r., 7.2003 r. – 12.2006 r. w łącznej kwocie 4352,99 zł w tym z tytułu składek 1957,74 zł, odsetek 2377,65 zł, koszty upomnienia 17,60 zł,

2. warunki umorzenia wskazując, że należności z tytułu składek za okres od 1.01.1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tejże decyzji.

/ decyzja k. 21 akt ZUS/

Powyższa decyzja uprawomocniła się 12.05.2014 r.

/niesporne/

Ponieważ wnioskodawczyni nie opłaciła w terminie do 12.05.2015 r. ww. należności wraz odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których obowiązany jest ZUS (Dz.U. z 2008 r., Nr 78, poz. 465 ze zm.) ZUS wydał decyzję z 2.06.2015 r. mocą której odmówił umorzenia należności z tytułu rzeczonych składek – decyzja ta została odebrana przez wnioskodawczynię w dniu 16 czerwca 2015 r. W związku z powyższym bieg terminu przedawnienia zaległych należności składkowych uległ zawieszeniu od 16.12.2013 r. do 16.07.2015 r.

/decyzja k. 41 akt ZUS/.

Pismem z dnia 10.04.2017r., które wnioskodawczyni odebrała w dniu 19.04.2017r. (podpis na zwrotce pocztowej) organ rentowy zawiadomił wnioskodawczynię o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie nieopłaconych składek za okres od 08/2005 do 12/2006.

/k. 1 i 2 akta rentowe dotyczące postępowania egzekucyjnego/

Decyzja w tej sprawie została wydana w dniu 1.06.2017r.. a doręczona wnioskodawczyni w dniu 7.06.2017r. (podpis na zwrotce pocztowej).

/ k. 7 i 8 akta rentowe dotyczące postępowania egzekucyjnego/

Od powyższej decyzji nie zostało wniesione odwołanie.

/niesporne/

Po uprawomocnieniu się ww. decyzji należności objęte jej treścią zostały skierowane do postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Dyrektora ZUS I Oddział w Ł.

W zawiązku z powyższym organ egzekucyjny, w dniu 3.08.2017r. wystawił tytuły wykonawcze o nr od (...) do (...), od (...) do (...).

W dniu 11.08.2017r. zostały sporządzone 3 zawiadomienia o zajęciu, w których zostały opisane dane dotyczące dochodzonych należności i wystawione do nich tytuły wykonawcze. Organ egzekucyjny wskazał należne odsetki oraz wysokość kosztów egzekucyjnych. Ww. zawiadomienia i tytuły wykonawcze doręczono wnioskodawczym w dniu 22.08.2017r.

/dokumenty w aktach rentowych dotyczących postępowania egzekucyjnego k. 9-41/

Wnioskodawczyni nie posiadała jakiegokolwiek wierzytelności z tytułu nadpłaty podatku w Urzędzie Skarbowym Ł. , co skutkowało bezskutecznością egzekucji.

/dokumenty w aktach rentowych dotyczących postępowania egzekucyjnego k. 9-41/

Po rozliczeniu konta , na dzień 24 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił niedopłatę na : ubezpieczenie społeczne za okres od sierpnia 2005 r. do marca 2018 r. w kwocie 10 541,36 zł , ubezpieczenie zdrowotne za okres od listopada 2005 r. do marca 2018 r. w kwocie 4 510,52 zł , Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od sierpnia 2005 r. do marca 2013 r. Bieżące wpłaty składek dokonywane przez wnioskodawczynię w okresie od stycznia do kwietnia 2018 r. zostały zaliczone na poczet należności od sierpnia 2005 r. do listopada 2005 r.

/dokumentacja k.71 – 72 odwrót/

W dniu 13.08.2018r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, którą stwierdził, że S. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, wynosi łącznie na dzień wydania decyzji, tj. na dzień 13.08.2018 r. 4002,54 zł, w tym: 1) z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od grudnia 2017 r. do lipca 2018 r. w kwocie 1465,68 zł, odsetek za zwłokę 15 zł, 2) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od grudnia 2017 r. do lipca 2018 r. w kwocie 2536,86 zł, odsetek za zwłokę 54zł.

/ decyzja k. 14 akt ZUS/

W związku z odwołaniem wnioskodawczyni i podniesionym zarzutem przedawnienia organ rentowy dokonał weryfikacji wymagalności składek, na które zarachowano wpłaty dokonane przez wnioskodawczynię po 1.01.2018r. i uwzględnił fakt zawieszenia biegu przedawnienia na skutek postępowania abolicyjnego, a następnie postępowania w sprawie określenia wysokości zadłużenia - należności za miesiąc 08/2005 uległy przedawnieniu przed datą wszczęcia postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i FP. W związku z powyższym organ rentowy uwzględniając zarzut przedawnienia sporządził wniosek o odpisanie przedawnionych należności z tytułu składek za 08/2005 r.

/ wniosek złożony do akt sądowych na rozprawie w dniu 6.02.2019r. k. 21-22/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów zalegających w aktach sprawy i w załączonych aktach organu rentowego, których nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł powodów by czynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest uzasadnione.

Zgodnie z pierwotną treścią przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2020 roku, poz.53) należności z tytułu składek ulegały przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne (art. 24 ust. 4). Stosownie do art. 24 ust. 5 u.s.u.s. w ówczesnym brzmieniu, bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenie spłaty tych należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik. Regulacja ta została zmieniona ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074). Przepis art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązujący od 1 stycznia 2003 r. stanowił, że należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d. Zaznaczyć należy, że nowela ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dokonana ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r., wprowadziła instytucję zawieszenia biegu terminu przedawnienia. W myśl art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Powyższe zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

Ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 138, poz. 808) dodano przepis art. 24 ust. 5f u.s.u.s., z którego wynika, że w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Wprowadzone zmiany weszły w życie w dniu 20 lipca 2011 r. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia, stosuje się art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, natomiast stosownie do jej art. 5 ust. 2 w przypadkach, o których mowa w ust. 1, okoliczności uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określone w art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uwzględnia się również wtedy, gdy okoliczności te wystąpiły przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Następnie, ustawą z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378, tzw. ustawa deregulacyjna), w art. 11, zmieniono przepis art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez wskazanie, że należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Zawarty w art. 27 ust. 1 ustawy deregulacyjnej przepis przejściowy wskazuje, że do przedawnienia należności z tytułu składek, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym nową ustawą, z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Przy czym ust. 2 art. 27 stanowi, że jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Bez zmian pozostał natomiast przepis art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w brzmieniu od 1 kwietnia 2004 r.), który stanowi, że bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Zgodnie zaś z art. 24 ust. 5f ww. ustawy w przypadku wydania

przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Wedle tego przepisu, zawieszenie biegu terminu przedawnienia zależy od wszczęcia postępowania o podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia i następuje z momentem wydania decyzji w tym przedmiocie, zaś prawomocność decyzji decyduje wyłącznie o zakończeniu stanu zawieszenia. Wydanie decyzji powoduje zawieszenie biegu przedawnienia od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie określenia wysokości należności z tytułu składek (por. wyrok SA we Wrocławiu z 4 kwietnia 2012 r., III AUa 1714/11, LEX nr 1714/11), pod warunkiem że należności nie przedawniły się przed dniem wydania decyzji (zob. wyrok SN z 29 maja 2013 r., I UK 613/12, OSNP 2014/3/44).

Z akt niniejszej sprawy wynika, że postępowanie wszczęte zawiadomieniem z dnia 11 sierpnia 2017 r. z całą pewnością nie doprowadziło do wyegzekwowania zaległych należności składkowych wnioskodawczyni za okres od sierpnia 2005 r. do grudnia 2006 r., co było równoznaczne z jej bezskutecznością najpóźniej w dniu 11 sierpnia 2018 r. Tym samym, biorąc pod uwagę okoliczność, że w okresach: od 17 lipca 2015 r. (w dniu 16 lipca 2015 r. upłynął termin do wniesienia przez wnioskodawczynię odwołania od decyzji z dnia 2 czerwca 2015 r.) do 18 kwietnia 2017 r. (w dniu 19 kwietnia 2017 r. organ rentowy zawiadomił wnioskodawczynię o wszczęciu postępowania w sprawie nieopłaconych składek za okres od sierpnia 2005 r. do grudnia 2006 r.), pomiędzy datą uprawomocnienia się decyzji z dnia 1 czerwca 2017 r. tj. 8 lipca 2017 r., a dniem wszczęcia postępowania egzekucyjnego tj. 11 sierpnia 2018 r. oraz od 12 sierpnia 2018 r. biegł w dalszym ciągu termin przedawnienia składek za ww. okres, to tym samym ostatecznie doszło do ich przedawnienia, wobec czego brak było podstawy do ich rozliczenia z bieżących wpłat dokonywanych przez wnioskodawczynię, a w konsekwencji do wydania zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c., zaskarżoną decyzję ZUS zmienił i ustalił, że S. B. nie posiada zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za okres od grudnia 2017 roku do lipca 2018 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik postępowania. Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Sąd ustalił wyższą kwotę, stosownie do treści rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 265).

S.B.